

Frisk luft i den danske kunstdebat!

Christian Tangø har skrevet bogen *Provokationskunst: Tabuoverskridelser i billedkunsten*. Den er mere end et velkomment pust i kunstdebatten og bogen maner til alvorlig eftertanke om, hvor den moderne kunst egentlig bevæget sig hen og hvad der er blevet dens selvforståelse og funktion.

Nu er selve kunstverdenen og kunstbranchen et af de områder, hvor netop mytedannelser og vedtagne normer bliver ekstra eksponeret. Myterne er på grund af sin konservative natur næsten umulige at sætte spørgsmålstegn ved, uden at man risikerer at blive 'bandlyst'. Branchen lever for det første af myterne og de vedtagne normer, og for det andet har kunstbranchen i efterkrigstid udviklet sig til at være en molok af en 'statsliberal oplevelsesindustri', hvor der er milliarder af kroner på spil.

Christian Tangø er en sådan person, der med sin bog tør sige sin mening. Det er ikke kun i denne sammenhæng, at han indtager denne position i den danske kunstdebat – han er en form for 'enfant terrible'. Senest har han kritiseret kunstneren Marco Evaristti's happening 'And now you care' med 'grisene, der skulle sultes'. Ifølge Christian Tangø er happeningen først og fremmest et selvpromoverende og narcissistisk mediestunt og dermed et misbrug af en alvorlig politisk sag. Dette er ifølge Christian Tangø et gennemgående træk i provokationskunsten i dag, og det er da også et væsentligt tema i hans bog.

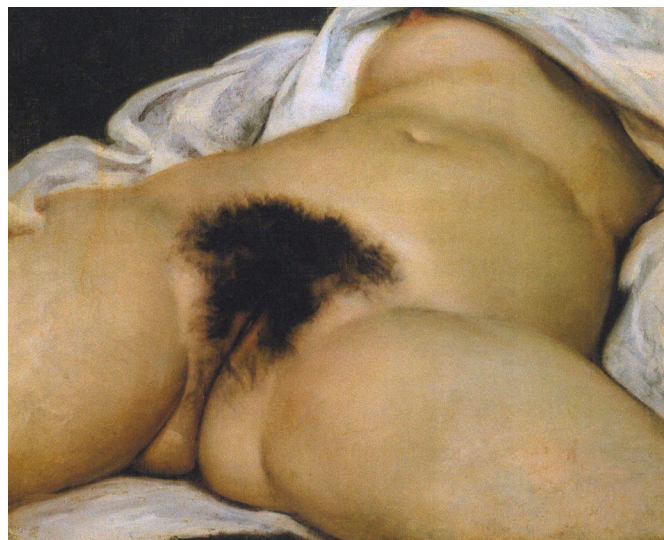

Christian Tangø, *Provokationskunst – Tabuoverskridelser i billedkunsten* (Futura, 2024).

Bogen er et digert værk på omkring 400 sider. Christian Tangø er vidende omkring kunsthistorie, filosofi og æstetikteori og han tager os ud på en vidensrejse fra den flamske barok og op til dag. I dette forløb undersøger han emnet 'provokation og tabu' og formår at perspektivere det. Det er omkring tiden med den flamske barok, at kunsthandlen og et liberalt kunstmarked for alvor opstår. Det er det velhavende borgerskab og til dels middelklassen, der er aftagere af genremaleriet. Herfra står kunstnerne i en helt ny samfundsmæssig position, hvor de skal konkurrere indbyrdes og hvor det kunstneriske personlige islet bliver et markedsbrand og et konkurrencevåben. Christian Tangø opererer ud fra en erkendelse af at kunsten har en dobbelt karakter; at værkerne ikke kun skal vurderes ud fra sig selv, men også ud fra den samfundsmæssige virkelighed de indgår i. Dermed er kunstens socialhistorie også

William Hogarth, "The Madhouse" (1733).

Gustave Courbet's maleri fra 1866, "Origin de Monde", der med sit ret direkte "up yours"-look stadig kan forarge.

et gennemgående tema i bogen og som udgangspunkt henviser han til den franske sociolog og antropolog Pierre Bourdieu (1930–2002). Bourdieu lancerede nye begreber til socialvidenskaben; At magten og 'kapitalen' ikke er begrænset til den økonomiske kapital, den er også udstrakt til viden, social kapital (netværk) og kulturel kapital.

Det vil være for vidt at gennemgå alle Christian Tangø's problemstillinger og pointer i bogen. Men han bringer os vidt omkring med emner som f.eks. naturalisme, formernes opløsning i modernismen, æstetikopfattelser ved Kant og Hegel, kunstakademiernes grundlæggelse og deres roller, borgerskabet kulturkamp med feudal-aristokrati og enevælde, betydningen af det kunstneriske oprør i Paris i 1863 med "De afvistenes salon", Karl Marx betydning for den realistiske politiske kunst, medierne og den moderne presses betydning og påvirkning af kunsten sat i iskold sammenhæng med kunstens egen udvikling henimod at blive narcissistiske reklamestunts. Med Christian Tangø's egne ord; 'begrebet provokationskunst er opfundet af massemedierne, og har sin eksistens i massemedierne. I bogens sidste afsnit, Del V, gennemgår han danske provokationskunstnere.

Jeg kan kun anbefale bogen; den er inspirerende, nytænkende og god at blive klog af. I forhold til den danske kunstdebat er det på mange måder en ordentlig omgang tiltrængt' frisk luft. Læs den!

Per Johan Svendsen

Marcel Duchamp's "Fountain" fra 1917, som objektet fremstod i det marginalt udbredte tidsskrift "The Blind Man". Fotografiet er taget af Alfred Stieglitz, der både var feteret fotograf og gallerist i New York. Objektet blev aldrig udstillet i 1917, men kun "omtalt" og "diskuteret" (og endog kun i minimalt omfang og meget internt i kunstverdenen). Dermed placerer det sig som et af de første konceptuelle og provokative kunstværker, der netop kræver en litterær form (her i "The Blind Man") for overhovedet at fungere "som kunstværk". Først i 1960-erne blev objektet opstillet på et antal muséer, autoriseret af Duchamp.

Gustave Courbet's "Stenhuggerne" fra 1849 regnes for typisk for noget af det første socialrealistiske maleri.